NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VII. Kraków, środa 19 marca 1924 Nr. 66.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
[illegible] należy nadsyłać wprost do Administracyi. [illegible] Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya [illegible] zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor [illegible] przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Nru Mp. 250.000

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 5800000 kwrt. 17400000
w Krakowie z odnoszeniem do domu mies. 6000000 kwrt. 18000000
Na prowincyi: z przesyłką pocztową mies. 7000000 kwrt. 21000000
Za granicą: z przesyłką pocztową mies. 12000000 kwrt. 36000000
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo złp. 0·08, wiersz milimetr. 1-szp. złp. 0·10. Nadesłane złp. 0·30. Wiersz milimetrowy 1-szpalt. w tekście złp. 0·40. Wiersz milim. 1-szp. na 1-szej stronie złp. 0·50
Gratulacye złp. 3. Inser. zamiejsc. o 50%, zagr. o 100% droższe.
Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty.

Ochrona lokatorów kahalnych.

Kraków, 18 marca.

Rozpisanie wyborów do gmin żydowskich (Kahałów) oznacza kres stanu ex lex, jaki pod względem formalno-prawnym rozsiadł się chwastem tak w b. Kongresówce jak i w Małopolsce. Nic ponadto. Albowiem ani ordynacya wyborcza, obowiązująca w b. Kongresówce na podstawie dekretu z 7 lutego 1919, ani tem mniej karykatura ordynacyi wyborczej, obowiązująca w Małopolsce nie mogą stanowić nawet w przybliżeniu podstawy do demokratycznych wyborów reprezentacyi społeczeństwa żydowskiego w państwie, które ma, o ile chodzi o powszechność wyborów, jedną z najbardziej demokratycznych ordynacyi w Europie.

Ażeby dosadnie uzmysłowić czytelnikom słuszność powyższego twierdzenia, wystarczy przypomnieć, że w roku 1913 ilość wyborców przy ostatnich wyborach do Kahału w Krakowie wynosiła coś ponad 800!! (słownie osiemset). Oczywiście, że są to kpiny a nie ordynacya wyborcza. Nie zmienia tej farsy i ta okoliczność, że przy zbliżających się wyborach w Krakowie liczba wyborców ma dojść pono do blisko 4000, a zatem wynosić będzie zaledwie 9 procent ludności żydowskiej.

Koło żydowskie względnie Wolne Zjednoczenie posłów żydowskich pierwszego Sejmu zdawało sobie w pełni sprawę z tej rażącej dysproporcyi między istniejącemi ordynacyami wyborczemi do kahałów a dojrzałością polityczną społeczeństwa żydowskiego i dlatego od pierwszej chwili, przynajmniej w swej części demokratycznej, wystawiło postulat pięcioprzymiotnikowej ordynacyi wyborczej, któraby przyznawała prawo wyborcze także kobietom. W tym kierunku stronnictwa demokratyczne, w szczególności syonistyczne i robotnicze uświadamiały społeczeństwo żydowskie, pod tym hasłem wstępowały w drodze kooptacyi do obecnych kahałów, ażeby w nich przygotować grunt polityczny i psychiczny dla nowej ordynacyi wyborczej; w tym duchu stronnictwo syonistyczne tak w tym jak i w poprzednim Sejmie stawiało wnioski na drodze parlamentarnej i interweniowało u powołanych czynników.

Mijały jednak lata a akcya ta nie odnosiła zasadniczego skutku; co więcej, stare kahały tak w b. Kongresówce jak i w Małopolsce kostniały w bezczynności lub schły z powodu anemii, braku poczucia odpowiedzialności, inicyatywy i zrozumienia potrzeb odradzającego się żydostwa. Co gorsza, zdziesiątkowane rozkładem politycznym ustępywały kahały miejsca tzw. komisarzom, którzy w przytłaczającej swej większości stanowić będą czarną, przeklętej pamięci kartę w dziejach ludowego ruchu żydowskiego w Małopolsce. Oni to zamienili kahały nasze, zwłaszcza po małych miasteczkach, na instytucye, które tylko wstyd nam przynoszą.

Gdzież leżały przyczyny oporu ze strony rządu do uregulowania sprawy kahałów po myśli żądań stronnictw demokratycznych?

Były one wielorakie.

Po pierwsze: w sferach rządowych utarło się przekonanie, że wprowadzenie szczerze demokratycznej ordynacyi do gmin żyd. jest ze względów hierarchicznych niemożliwe, jak długo nie jest załatwioną ordynacya do gmin wiejskich i miejskich. Oznaczałoby to bowiem pewien przedwczesny nadmiar troski o specyficzne sprawy żydostwa, zanim potrzeby ogółu ludności państwa są zaspokojone.

Po drugie: referentem spraw żydowskich w M. W. i O. jest osobistość, choć godna ad personam i wyposażona wiedzą żydowską to jednak pozbawiona inicyatywy, serdecznego umiłowania żydostwa, wyrosła w mileu asymilatorskim i jej tchnieniem żyjąca. Bez szerszego rzutu, bez resonansu dla wolnościowych pragnień społeczeństwa żydowskiego. Jednostki takie choćby prawe, są na właściwem stanowisku w czasach spokojnej administracyi, a nie w chwilach, wymagających odwagi i twórczości. Stąd pan referent — może i bez woli — był raczej szkodliwym hamulcem niż promotorem demokratycznej myśli w społeczeństwie żydowskiem. Po sumiennej retrospekcyi może sam to uzna i przyzna.

Po trzecie: brak jednolitego frontu żydowskiego w sprawie kahałów z powodu dość daleko idących różnic w zapatrywaniach.

Po czwarte: ukrywane, ale nie ukryte zakulisowe knowania oficyalnych reprezentantów kahalnych a nawet pewnych prawicowych żydowskich członków Sejmu i Senatu, którzy grali grę podwójną i grają ją do dnia dzisiejszego. W tej swojej grze wydoskonalily się jednak te tak po mistrzowsku, że nawet w ostatnich tygodniach, kiedy ważyły się losy rozpisania nowych wyborów na podstawie starej ordynacyi wyborczej, nie szczędziły trudów i znojów, aby nacisnąć pana referenta w M. W. i O., by nie przerywał snu starym kahałom i komisarzom kahalnym; równocześnie zaś jednostki te afiszowały swą miłość do pięcioprzymiotnikowej lub co najmniej czteroprzymiotnikowej ordynacyi, nie pamiętając, że gdzieś tam we Lwowie, nie dawno, na familijnym konwentyklu, w ciepłej atmosferze, przepojonej wspomnieniami dawnych pięknych czasów, uchwalono sobie: Niech żyje system kuryalny. Szal Jakoś to będzie!

Wszystkie te cztery siły przeciwstawiły się żądaniom wprowadzenia demokratycznej ordynacyi wyborczej, wysuwanej przez lwią część Koła żydowskiego. Wśród tej walki sił realnych, rząd, nie mogąc nie liczyć się z siłą legalnej reprezentacyi społeczeństwa żydowskiego — Koła żydowskiego, a nie chcąc nie liczyć się z wygodnemi dla niego podszeptami kuratorów starego porządku rzeczy, poszedł wypadkową: nie dał nic, ale usunął przynajmniej stan ex lex. Nowe wybory — stara ordynacya!

W walce o ordynacyę wyborczą stoimy zatem tam, gdzieśmy stali przed rozpisaniem nowych wyborów. Nowe wybory usuną tylko rumowisko naniesione od tylu lat na podwórkach kahalnych, ale fundamentów starych kahałów nie zmienią. W tem pierwszem leży ze stanowiska ewolucyi politycznej dodatnia strona rozpisania wyborów, a w drugiem — strona ujemna.

Program narodowy i narodowo religijny w sprawie kahałów obejmuje dwa zasadnicze punkty: rozszerzenie kompetencyi i praw podatkowych Kahału a nadto zmianę ordynacyi wyborczej. Walka o nie toczyć się będzie dalej z całym naciskiem, spokojem i poczuciem odpowiedzialności, aż rząd zrozumie, że słuszne są nasze postulaty i aż zamilkną negatywne i łamiące wolę narodu czynniki wewnątrz żydostwa, które dziś tajnie zacierają ręce z radości, że rząd odroczył dla nich zniesienie ochrony lokatorów — w budynkach kahalnych.

Pęd narodu ku rozwojowi przez to nie da się powstrzymać.

Wniosek o pociągnięcie b. min. Kucharskiego do odpowiedzialności cywilnej.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Podkomisya budżetowa, wyznaczona do rozpatrzenia gospodarki w zakładach żyrardowskich, odbędzie jutro ostatnie posiedzenie, na którem ustali swoje wnioski na plenum komisyi. W ten sposób dostana się do opinii publicznej wiadomości o tej sprawie, gdyż dotychczasowe obrady podkomisyi były poufne, ponieważ rozpatrywała ona akta urzędowe. Rozeszła się wiadomość, jakoby jeden z referentów postawił wniosek o pociągnięcie b. ministra Kucharskiego do odpowiedzialności cywilnej za działanie w aferze żyrardowskiej na szkodę skarbu państwa.

Alarmujące wiadomości o zajściach na pograniczu polsko-litewskiem.

Nota rządu litewskiego do Polski. — Zaniepokojenie w Warszawie

Warszawa. 17. 3 PAT. W ostatnich dniach dochodzą do dzienników warszawskich wiadomości o wzmożeniu się ruchliwości litewskiej straży granicznej na pograniczu polsko-litewskiem. Podobno notowano nawet wypady powstańców litewskich na terytryum polskie w powiecie augustowskim. Wczoraj odbyło się w tej sprawie posiedzenie komitetu politycznego Rady ministrów. Dzienniki podają, że postanowiono wszelkie usiłowania przekroczenia granicy czy też innych ruchów prowokacyjnych ze strony litewskiej traktować jako najście zwykłych band.

* * *

Sin **Warszawa.** (Telefonem). We wczorajszych pismach lewicowych ukazały się alarmujące wiadomości o napadach band litewskich na pograniczu polsko-litewskiem.

W związku z tem dowiaduje się wieczorna „Rzecz pospolita", że na jednym odcinku granicy polsko-litewskiej miało miejsce zajście między posterunkiem polskim a litewskim.

Dalszych wiadomości brak, z ministerstwa spraw wojskowych pisma żadnych informacyi. Wobec pomyślnego załatwienia sprawy **Kłajpedy** dla Litwy, w związku z wiadomościami, które w swoim czasie obiegły prasę, że po załatwieniu sprawy Kłajpedy rozpocznie Litwa swą działalność dla odzyskania Wilna — stosunki z Litwą są nieco naprężone.

Jak słychać, zwrócił się rząd litewski do rządu polskiego z notą, której treść jest na razie nieznana. W Warszawie panuje wobec tych wszystkich informacyi wzburzenie, opinia publiczna oczekuje wyjaśnień urzędowych.

Zmiana art. 92 statutu Banku Polskiego.

Bank Polski zacznie swą działalność już po wpłacie połowy kapitału zakładowego.

Sin. **Warszawa.** (Telefonem) Po sobotniej konferencyi w sprawach gospodarczych premier Grabski zarządził zmianą art. 92 statutu Banku Polskiego w tym duchu, by Bank Polski mógł rozpocząć swą działalność po wpłacie połowy kapitału zakładowego Druga połowa będzie mogła być wpłacona w 3 ratach.

P. Prezydent Rzeczypospolitej podpisał już odnośne rozporządzenie, oraz rozporządzenie o ulgach w nabywaniu akcyi Banku Polskiego. Rozporządzenia te zostaną ogłoszone przez komitet organizacyjny Banku Polskiego.

Zaznaczyć należy, że zmiany te nie naruszają charakteru banku, bo dotyczą one tylko sposobu przeprowadzenia subskrypcyi.

Koszta utrzymania w Warszawie spadły o 5.01 procent

Warszawa. PAT. Komisya do badania wzrostu kosztów utrzymania na posiedzeniu 17 marca br. stwierdziła, iż koszta utrzymania w mieście Warszawie w okresie od 1 do 15 marca włącznie w porównaniu z okresem od 16 do 29 lutego spadły o 5.01 procent.

Zwycięstwo komunistów na Rusi karpackiej

w wyborach do czeskiego zgromadzenia narodowego.

Praga. 17 3. PAT. Według wiadomości, które nadeszły dziś w 12 okręgach wyborczych na Rusi karpackiej oraz w miastach Ungwar i Munkacz uzyskaał partya komunistyczna największą ilość głosów przy wyborach tak do Izby jak i do senatu. Po niej największą ilość głosów otrzymały: autonomiczna partya autochtonów, autonomiczny związek agraryuszy, socyalno-demokratyczna partya robotnicza, republikańska partya agraryuszy i chłopów, karpacko-ruska partya robotnicza i żydowska partya ludowa.

Przewaga stronnictw opozycyjnych.

Praga (tel. wł.) W niedzielę odbyły się pierwsze wybory na Rusi karpackiej do czeskiego zgromadzenia narodowego; z całego obszaru tego wejdzie do parlamentu 9 posłów i 4 senatorów do senatu. Jak wiadomo Żydzi narodowi wystawili listę do parlamentu z Dr **Singerem** na czele, która jednak nie miała widoków przejścia z powodu złamania jednolitego frantu przez ortodoksyę; do senatu kandyduje nadrab. dr **Brody.**

Wedle nadchodzących tu częściowych wiadomości (komunikacya telegraficzna i telefoniczna jest utrudniona) przewagę dotychczas wykazują stronnictwa opozycyjne, w pierwszym rzędzie komuniści a potem Węgrzy.

Szczegółowych i urzędowych wyników wyborów brak.

Jak wypadną wybory do parlamentu niemieckiego?

Znamienne wyniki wyborów gminnych w Poczdamie.

Berlin. PAT. Wczoraj odbyły się w Poczdamie wybory gminne, które przyniosły zwycięstwo dla partyi nacyonalistycznej. Partya ta otrzymała prawie połowę wszystkich głosów. Partye umiarkowane utraciły większą część wyborców na korzyść nacyonalistów. Również oboz socyalistyczny utracił pewną ilość głosów na korzyść nacyonalistów oraz komunistów. W głosowaniu brało udział 77 proc. uprawnionych do głosowania.

Program nowego gabinetu belgijskiego

Paryż, 17 3 PAT. Brukselski korespondent Petit Parisien donosi, że rada ministrów ustaliła **tekst deklaracyi rządowej. Pod względem polityki zagranicznej gabinet trzymać się będzie linii wytycznej poprzedniego gabinetu.**

Co do rokowań rzeczoznawców, to wyrażona była nadzieja, iż uregulowanie kwestyi reparacyi nastąpi w najbliższym czasie w duchu korzystnym dla Belgii. Pod względem polityki wewnętrznej rząd starał się będzie wpłynąć na wyrównanie budżetu w drodze wydatniejszego stosowania systemu podatkowego i oszczędnościowego. Wchodzą tu w rachubę postanowienia programu podatkowego. Trude problemy kwestyi językowej, nie będą wchodziły do zadań obecnego gabinetu.

Wybory we Francyi odbędą się 18 maja.

Paryż. PAT. „Echo de Paris" donosi, że wybory do parlamentu francuskiego odbędą się dnia 18 maja.

Senat francuski ratyfikował konwencyę

o przyłączeniu Bessarabii do Rumunii

Paryż, 17. 3 PAT. Na swem wczorajszem posiedzeniu senat w szeregu innych spraw jakie stanowiły przedmiot obrad ratyfikował konwencyę **w sprawie przyłączenia Besarabii do Rumunii.**

Działalność Żydowskiego związku kupców

w sprawie subskrypcyi akcyi Banku Polskiego.

Sin **Warszawa** (Telefonem). Minister **handlu** Kiedroń zwrócił się z listem do Żydowskiego Związku kupców w sprawie subskrypcyi akcyi Banku Polskiego. Związek kupców w odpowiedzi na list p. ministra zaznaczył, że dziś w okresie sanacyi skarbu, kiedy kupiectwo obarczone jest ciężarem podatków, trudno niejednokrotnie zdobyć odpowiednie fundusze w gotówce na zakupno akcyi, mimo to jednak kupiectwo świadome swych obowiązków nie pozostaje w tyle w subskrybowaniu akcyi Banku Polskiego. W dalszym ciągu Związek zaznacza, iż postanowienie, że dopiero 25 akcyi daje prawo głosu powoduje pewne zniechęcenie w sferach subskrybentów. W końcu pismo stwierdza, że Związek nie zaprzestanie agitacyi wśród swych członków i całego społeczeństwa za energicznem nabywaniem akcyi Banku Polskiego.

Redukcya 30.000 urzędników w minist. kolei

Sin. **Warszawa.** (Telef.) Rząd zaprzecza wiadomości podanej przez pisma w sprawie rzekomej redukcyi 75,000 urzędników państwowych. Natomiast na sejmowej komisyi komunikacyjnej oświadczył delegat ministerstwa kolei, że jeszcze w ciągu b. roku zostanie zredukowana ilość urzędników na kolejach o 30 tysięcy. Zarządzenie to stoi w związku ze zmniejszeniem się frekwencyi na kolejach z względu na waloryzacyę opłat przewozowych. Ministeryum kolei uzasadnia redukcyę potrzebą prowadzenia gospodarki kolejowej na zasadach handlowych.

Aresztowanie por. Haukego

pod zarzutem zabójstwa błp. A. Lińskiera.

Lwów (Tel. wł.) Jak się dowiaduję, poleciła prokuratura tutejszego sądu wojskowego aresztowanie por. Wacława Haukego w związku z zabójstwem Adolfa Linskiera przestrzelonego przez por. H. w przedziale II klasy pociągu osobowego Lwów—Podzamcze—Podwołoczyska. Aresztowanego osadzono w śledczem więzieniu wojskowem. Dochodzenia wszczęto z urzędu. Po wygotowaniu i uprawomocnieniu aktu oskarżenia por. Hauke stanie przed trybunałem, jako oskarżony o zbrodnię zabójstwa. Stronę poszkodowaną w tym wypadku osieroconą 14-letnią córkę i 11-letniego syna Linskiera zastępować będzie zastępca prawiy masy spadkowej.

Nowy wojewoda lwowski

Warszawa. PAT. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 10 marca br. zamianował Kazimierza Zimnego dotychczasowego kierownika wydziału w urzędzie wojewódzkim we Lwowie wojewodą lwowskim.

Proces przeciw Hitlerowi

zakończy się w tym tygodniu.

Monachium. PAT. Przewodniczący trybunału, który sądzi sprawę Hitlera, oświadczył obronie, iż pragnie za wszelką cenę zakończyć proces Hitlera w ciągu bieżącego tygodnia. Po zakończenu sesyi sobotniej socyaliści urządzili przed gmachem sądu nową demonstracyę przeciwko Kahrowi i Lossowowi.

Min. Benesz o przyjęciu Niemiec

do Ligi Narodów.

Pryż. PAT. Czeskosłowacki minister spraw zagranicznych dr Benesz udzielił korespondentowi Petit Parisien wywiadu na temat przystąpienia Niemiec do Ligi narodów. Dr Benesz uważa przystąpienie Niemiec do Ligi narodów za pożyteczne, jednak nie możliwe przed uregulowaniem kwestyi odszkodowań i przed zlikwidowaniem konfliktu w Ruhrze. Przedwczesne przystąpienie Niemiec do Ligi narodów zdaniem dra Benesza pogorszyło by obecną sytuacyę.

Trocki powrócił do zdrowia

Wiedeń, 17 3 PAT. Neue Fr. Presse **donosi z** Moskwy: Trocki ma podjąć w ciągu 2 do 3 tygodni swą **działalność jako komisarz ludowy dla spraw wojny.**

Jakie zmiany zaszły w projekcie ustawy o ochronie lokatorów?

Informacya sen. Ringla przewodniczącego senackiej komisyi prawniczej

Senator Ringel, przewodniczący senackiej komisyi prawniczej udzielił następujących informacyi w aktualnej sprawie zmian w projekcie ustawy o ochronie lokatorów, dokonanych przez Senacką Komisyę prawniczą. Jak wiadomo poprawki te będą przedmiotem obrad plenum Senatu na posiedzeniu z 20 bm.

* * *

Wobec wielkiego i zrozumiałego zainteresowania, jakie powszechnie budzi sprawa ustawy o ochronie lokatorów zwróciliśmy się do sen. dra M. Ringla, jako przewodniczącego senackiej komisyi prawniczej z prośbą o poinformowanie nas o przebiegu prac w komisyi oraz o najbliższych losach ustawy.

Sen. dr. Ringel udzielił następujących informacyi:

Uchwalony przez Sejm w trzeciem czytaniu projekt był przedmiotem długiej i ożywionej dyskusyi na posiedzeniach prawniczej komisyi i podkomisyi, których odbyliśmy w ostatnim tygodniu ośm, mając przed sobą prócz projektu kilkadziesiąt memoryałów nadesłanych przez najrozmaitsze grupy interesentów, z których każda starała się bronić swych praw. Jak dalece grupy te nie zasypiają sprawy warto dla przykładu zacytować memoryał grupy rzeźbiarzy i malarzy mających swe „atelier" na poddaszach, którzy zabiegali o zabezpieczenie swych praw w razie... nadbudowy. Nadto zgłosiła się w komisyi wielka ilość delegacyi z wszystkich stron państwa, zwłaszcza z kresów, by ustnie przedstawić swe postulaty. Wczoraj tj. w piątek zakończyła komisya swe prace i przedstawi we czwartek 20 bm. senatorowi gotowy elaborat, zawierający dokładnie sformułowane zmiany poszczególnych artykułów, do których dołączone będzie drukowane sprawozdanie wraz z motywami.

Senacka komisya prawnicza poczyniła w ustawie szereg zmian i te zmiany nie tylko „zapowie" na plenarnem posiedzeniu senatu, ale przedstawi je w sprecyzowanej formie tak, że sejm będzie miał możność — o ile zechce — zająć przed 1 kwietnia stanowisko w tej sprawie tak, by weszła w życie z dniem 1 kwietnia.

Senacka komisya prawn. zasadniczych zmian w projekcie nie poczyniła.

Większość komisyi (głównie stronnictwa prawicowe) wychodziła z założenia, że obecna nowela ma dążyć do zlikwidowania obecnego stanu i w tym kierunku poczyniła pewne ważne zmiany.

Jako jedną z nich wymienić należy tę, że z pod ochrony lokatorów mają być wyjęte sklepy (prócz spółdzielczych), restauracye, kawiarnie i towarzystwa akcyjne znajdujące się w domach należących do państwa lub samorządów.

Z drugiej strony poczyniła komisya szereg zmian na korzyść lokatorów lub usuwające niejasności. I tak w art. 2 lit. g. odnośnie do letnisk i uzdrowisk komisya zmieniła tekst w tym kierunku, że z pod ochrony wyjęci będą goście kuracyjni, a natomiast objęci nią będą wszyscy inni, a więc lekarze, handlarze itd.

Sen. komisya prawn. nie przychyliła się do memoryału banków wzgl. kantorów wymiany i pozostawiła w tym kierunku tekst sejmowy bez zmian. Także wniosek kompromisowy jednego z członków prawicy, aby przynajmniej oddziały banków pozostawiono pod ochroną lokatorów nie znalazł również poparcia.

W sprawie straganiarzy nastrój komisyi był nagół nieprzychylny. Wychodząc z założenia, że obecna ustawa ma likwidować stopniowo ochronę, nie chciała jej komisya rozszerzać na nowe grupy. W podkomisyi postawiony był wniosek, żeby artykuł 1 rozciągnąć także na budki i stragany — został jednak odrzucony. Widząc to chciałem w części przynajmniej uratować sprawę tę, dotyczącą warstwy licznej, a ekonomicznie należącej do najsłabszych

Jako przewodniczący komisyi postawiłem wniosek następujący:

Komisya nie uważa za potrzebne, aby do art. 1 ustawy włączyć wyraźne postanowienie, że rozciąga się ona także na budki i stragany, gdyż wychodzi z założenia, że gdy chodzi o najem budki czy straganu, a nie placu, pod budkę, ustawa o ochr. lokatorów obejmuje także budki wzgl. stragany.

Wniosek ten po dłuższej dyskusyi przeszedł większością jednego głosu i jako uchwała komisyi będzie umieszczony w drukowanem sprawozdaniu komisyi prawn., które, jak wszystkie inne sprawozdania senackiej i sejmowej komisyi służyć będzie potem sądom jako źródło interpretacyi. Zaznaczyć należy że i ten wniosek kompromisowy z trudem tylko udało się przeprowadzić. W sprawie stylizacyi tego wniosku porozumiewałem się poprzednio z posłem Hartglasem.

Z uchwał Komitetu Wykonawczego Organizacyi Syońskiej.

Londyn, 10 marca.

W uzupełnieniu onegdajszych wiadomości i uchwał, z ostatniego posiedzenia K. W., podanych w „Now. Dzien." podajemy obecnie wnioski dra Arlosorofa przyjęte przez K. W.

Działalność Rady finansowo-gospodarczej.

Wnioski te brzmią:

1) Komitet Wykonawczy potwierdza postanowienie Rady finansowo- gospodarczej w sprawie wzięcia udziału w przygotowaniu nowego budżetu, — który ma być przedłożony Konferencyi dorocznej — przez swych członków, przebywających w Palestynie. K. W. widzi w tem postanowieniu stworzenie ważnych podstaw dla skutecznej i rzeczowej kontroli nad budżetem.

2) K. W. stwierdza, że na podstawie art. 4. mandatu, są narady z administracyą palestyńską we wszystkich gospodarczych i prawnych kwestyach, stojących w związku z utworzeniem narodowej siedziby jedną z najistotniejszych funkcyi „Jewish Agency".

W zrozumieniu, że wiele z tych kwestyi (polityka celna, podatki, ustawodastwo rolne) mają już obecnie charakter aktualny — wzywa K. W. Egzekutywę, by przedsięwzięła wszystkie konieczne prace przedwstępne, któreby umożliwiły spełnienie tych zadań „Jewish Agency".

3) Zgodnie z wytycznemi Komitetu finansowo-politycznego kongresu, wzywa K. W. Radę gospodarczo-finansową do powołania w najkrótszym czasie komisyi, którąby przy udziale specyalnych fachowców zbadała możliwości wielkiej akcyi kredytowej na cele naszej kolonizacyi.

K. W. wzywa Radę gospodarczą, by na najbliższem posiedzeniu K. W. złożyła sprawozdanie z prac tej komisyi.

JEWISH AGENCY.

Uznanie dla robotników żydowskich.

Ze względu na ważność uchwał w sprawie „Jewish Agency" podaliśmy ich treść ogólną onegdaj) podajemy ogólne rezolucye Komitetu Wykonawczego w tej sprawie w ich dosłownem brzmieniu:

1) K. W. wita z radością i zadowoleniem ujawnioną w ostatnim czasie gotowość wybitnych kół żydowskich w różnych krajach do wzięcia udziału w budowie narodowej siedziby żydowskiej w Palestynie.

2) W szczególności przyjmuje K. W. z zadowoleniem do wiadomości postanowienia konferencyi Żydów amerykańskich z 17 II., w których wzięto pod uwagę z jednej strony stworzenie Banku inwestycyjnego dla Palestyny, z drugiej zaś wyrażono gotowość Żydów amerykańskich do współpracy w „Jewish Agency" na podstawie art. 4. mandatu. Zarazem wita K. W. serdecznie uchwały Żydowskich robotniczych związków zawodowych w Ameryce w sprawie aktywnego udziału w pracy palestyńskiej.

3) Organizacya Syonistyczna widzi w tych faktach poważny krok naprzód na drodze pozyskania całego żydostwa dla współpracy w odbudowie narodowej siedziby, co znajdzie wyraz w stworzeniu „Rady dla Palestyny" (Council for Palestine). K. W. wzywa przeto Egzekutywę, by kontynuowała swe starania w sprawie stworzenia „Jewish Council".

4) W przekonaniu, że szerokie koła narodu żydowskiego są gotowe poprzeć moralnie i materyalnie przeprowadzenie tego dzieła, jest Organizacya syonistyczna gotowa uczynić wszystko, by stworzyć harmonijne współdziałanie na podstawie wspólnej odpowiedzialności.

Komisya wypracowała również szczegółowe dyrektywy dla rokowań Egzekutywy, przyjęte przez K. W. jednogłośnie.

Pod koniec posiedzenia zabrał głos Sokołow, który wyraził swe zadowolenie z dobrego rezultatu jednomyślnych postanowień. Mówca daje wyraz nadziei, że posiedzenie Komitetu Wykonawcze-

Dzisiejszy Wiedeń

(Dokończenie.).

Dziś też artyści, poeci i literaci z Zachodu całą falangą przybywają do Wiednia a Yvette Guilberte osiada tu na stałe by tu „w tem mieście, które pięknością i powabem dorównuje Paryżowi" założyć szkołę dla utalentowanych uczniów z całego świata. Bal Nawet francuski bohater płócien filmowych Max Linder zostaje na stałe we Wiedniu, a gdy zjawia się na ulicach ze swą rozkoszną żonką, — którą swego czasu w iście filmowy sposób uprowadził z domu — to tłumy całe witają swego bożyszcza filmowego i jego żonę. Nie jedna Wiedenka zapewne mdlała, dowiedziawszy się, że wesoły, wiecznie uśmiechnięty bohater jej snów filmowych, Max Linder, omal nie przeprawił się na drugi świat, zażywszy zbyt silną dawkę jakiegoś środka przeciw bezsenności. Dniami pisano o tem „zdarzeniu" w tutejszych dziennikach. Na szczęście bohater filmowy szybko wrócił do zdrowia.

Ma jednak Wiedeń także innego bohatera filmowego in spe: Hrabiego Salma... Po wojnie, pozbawiony majątku odkrył nagle w sobie talent aktora filmowego i wywędrował do Ameryki. Porzuciwszy swą żonę, zmyka z córką znanego milionera amerykańskiego i właściciela niezliczonych kopalń i fabryk. A że miłość młodej, pełnej temperamentu Amerykanki, silniejszą była niż gniew starego businesmana, dziś cały Wiedeń, z urzędem podatkowym na czele z niecierpliwością oczekuje powrotu hrabiego Salma wraz z jego skromną sumką w kwocie czterdziestu milionów dolarów, którą tu przywozi ze swą młodą żonką Przyszły bohater karnawałów wiedeńskich i... librecistów operetkowych, na którego cześć niejedno „shimmy" skomponuje Lehar, Kalman lub Fall. We Wiedniu popularność każdego ulubieńca objawia się natychmiast w jakimś „szlagierze", który się gra, śpiewa lub., śwista w kawiarniach, w barach, w teatrach i na ulicach wszystkich dzielnic.. Nie dziwota, że żadna poważna opera lub dramat takiem mirem się tu nie cieszy jak operetka. A gdy zwykle u schyłku każdego karnawału tutejsi koryfeusze sztuki operetkowej „przychodzą do głosu" to już miesiące przed premierą w gazetach się pisze o treści libretta, o toaletach, o muzyce i każdy Wiedeńczyk dokładnie poinformowany bywa o obsadzie ról i... ile milionów każda z gwiazd operetkowych za każdy występ otrzymuje. A premiera Lehara„ czy Kalmana to istne święto dla Wiednia. Dziś „Księżna Marica" Kalmana i „Clo-Clo" Lehara istne święci tryumfy. Ba! Nawet poważni kompozytorowie jak Juliusz Bittner zazdroszczą swym operetkowym kolegom ich tanich tarów i niezliczonych miliardów i zamieniają poważne takty na skoczny walc lub shimmy a pierwsi śpiewacy tutejszej opery chętnie zamieniają role bohaterów Wagnerowskich na role głupkowatych bohaterów operetkowych. Dziś artyści tej miary, jak Oestwig, Tauber, bal nawet Piccaver i Slezak chętnie skaczą i tańczą na deskach teatrów operetkowych. Czegóż się tu bowiem nie czyni dla reklamy z miłości do sanowanej korony austryackiej!

Ci zaś, dla których sport więcej nawet znaczy aniżeli... operetka, ci wszyscy znowu mają nową senzacyę: George Carpentier, bożyszcze Paryża i ulubieniec całej Francyi przybywa do Wiednia, by wobec setek tysięcy widzów odbyć match boxerski. Nie czyni wprawdzie tego z miłości dla Wiednia ile raczej dla dwóch i pół miliardów koron austryackich, które za kilka godzin „produkcyi" ma otrzymać ale któż tu na pobudki patrzy!

Jedni rozkoszują się karnawałem i nocami całemi przy blasku świateł i drogocennych kamieni tańczą bez wytchnienia. Drudzy demonstrują po ulicach przeciw niesłychanej drożyźnie... W teatrach rozkoszne dźwięki nowych melodyi, na ulicach zgrzyty nowych walk socyalnych... A u wszystkich jedno pragnienie: Wiosna! Wiosna! I gdyby tęskno tą wyczarowana już zbliża swe kroki do tego rozkosznego miasta i tysiącem promieni się doń uśmiecha: Do tych, którzy radością żyją i do tych, którzy tu są pełni żalu. Do jednych i drugich..

Dr. Józef Finkelstein.

Wiedeń, w marcu.

go przyczyni się do wzmocnienia wzajemnego zaufania i chęci pracy w całym ruchu. Następnie dziękuje prezydyum za pełne trudu i skuteczne prowadzenie obrad.

Posiedzenie zamknięto, jak już wspomnieliśmy, 10 bm. o g. 11 w nocy.

Akcya L. Marshalla.

Towarzystwo inwestycyjne.

New tork (ŻAT). Louis Marshall ustanowił obecnie komisyę, która ma wedle postanowień ostatniej konferencyi z 17. II. wypracować projekt towarzystwa inwestycyjnego dla poparcia handlu i przemysłu w Palestynie. Komisya składa się z następujących osób: Herbert, Lehman, Untermajer Brown, Rosenwald, Becker, Wertheim, Strauss, Simon, Flexner, Cohen i Warwald Komitet który ma rozpatrzeć sprawę „Jewish Agency" zbierze się w najbliższym czasie.

Papież uznaje mandat palestyński

Jerozolima (ŻAT). W wywiadzie z przedstawicielem Żatu wyraził się kardynał Bourne z Westminsteru, przybyły z Rzymu do Jerozolimy, że papież uznaje mandat Wielkiej Brytanii nad Palestyną, ponieważ wierzy, że Anglia postępuje sprawiedliwie. Położenie w Palestynie polepszyło się od 1919 r. znacznie. Kardynał Bourne wierzy w żydowsko-arabskie porozumienie na zasadzie mandatu i sądzi, że stworzenie żydowskiej siedziby narodowej jest możliwem, jeżeli Żydzi będą postępowali rozsądnie, a skrajni (? przyp. red.) syoniści nie uzyskają przewagi w Palestynie.

NADESŁANE.

Za rubrykę te redakcya nie odpowiada.

Ż. R. K. S. urządza we czwartek 20 marca br. (Purym) w kawiarni „Astorya", przy ul. Dietla

WIELKĄ REDUTĘ PURYMOWĄ

Orkiestra salonowa pod kierow. znanego kapelmistrza p. Tesarzika. Kioski szampańskie. Deszcz złoty. Reflektory. Wesoła poczta. Konkursy piękności, kostyumów i taneczne. Losowanie drogocennych obrazów oraz różne liczne niespodzianki. Początek o godz. 9 wiecz. Stroje wieczorowe i kostyumy. Wstęp wyłącznie za zwrotem imiennych zaproszeń, które wydają firmy: L. Weindling, Grodzka L. 26, Agatstein i Brandsdorfer Floryańska L. 21.

TEATR „BAGATELA"

Dnia 23 marca br. o g. 11½ przedpoł. odbędzie się na powitanie wiosny

PORANEK DZIECI DLA DZIECI

z urozmaiconym programem.
Między i. odegraną zostanie opera dziecięca:
„TANIEC KWIATÓW".

Bilety są do nabycia: u firmy „Lux", plac Dominikański L. 2 i u firmy Bracia Landwirt, Kraków, ulica Grodzka L. 46.

Pokrycie udziału społeczeństwa w Banku Polskim zapewnione

W ubiegłą sobotę w ministerstwie skarbu odbyła się konferencya z przedstawicielami sfer gospodarczych dla omówienia udziału grup przemysłowych, handlowych i rolniczych w zapisach na akcye Banku Polskiego.

P. prezes ministrów W. Grabski zaznaczył, iż Bank Polski, jako instytucya rządowa mógłby być powołany do życia wcześniej niż się to przewiduje, dążeniem jednak rządu było, by do powstania naszej instytucyi emisyjnej społeczeństwo przyczyniło się w większej mierze, niż rząd. Rząd zastanawia się nad ewentualnemi ulgami co do spłat ratami części sum zadeklarowanych z warunkiem dotrzymania terminu zamknięcia subskrypcyi. Przed zdecydowaniem się na zastosowanie tych ulg rząd pragnie się przekonać czy odbiją się one w sposób znaczniejszy na przebiegu subskrypcyi.

Następnie przedstawiciele banków organizacyi związków rolnictwa, górnictwa, przemysłu itp. składali deklaracye co do ilości subskrybowanych dotychczas lub w najbliższym czasie i określali o ile ilość ta wzrośnie w razie zastosowania ulg. Wszyscy zgadzali się, iż w razie rozłożenia na raty zadeklarowanych sum ilość zapisów wzrośnie od 50 do 100 proc.

Podsumowawszy wszystkie deklaracye wiceminister skarbu p. Klarner oświadczył, iż ogółem wpłacono bądź zadeklarowano pokrycie 37 i pół procent kapitału zakładowego Banku, nie licząc przemysłu włókienniczego, węglowego i naftowego i że w razie zastosowania ulg cyfra ta wzrośnie conajmniej do 53 procent.

Ponieważ w cyfrach tych nie uwzględniono subskrypcyi urzędników państwowych, innych grup zawodowych jednostek samorządowych oraz instytucyj społecznych, pokrycie 60 proc. kapitału zakładowego przez społeczeństwo można uważać za zapewnione.

Zamykając posiedzenie p. prezes rady ministrów oświadczył, iż zastanowi się nad tem, jak daleko sięgać mogą ulgi przy spłacie ratami zadeklarowanych akcyj i wezwał zebranych do rozwinięcia możliwie najszerszej agitacyi za zapisami, z przebiegu bowiem obrad wyjaśniło się, iż tam gdzie agitacya była rozwinięta, wydała ona bardzo dodatnie wyniki.

Zapisy na akcye Banku Polskiego

Za pośrednictwem Domu Bankowego A. Holzer w Krakowie, subskrybowali dotychczas akcye Banku Polskiego: A. Holzer, Dom Bankowy 520 szt., Prof. Juliusz Nowak w m. 2 szt., Prof. Ignacy Korman w m. 2 szt., Jakób Schenirer w m. 2 szt., Abraham Lindenbaum w m. 2 szt., Hirsch Rottenberg w m. 5 szt.; Bornstein i Ska w m. 10 szt.; Józef Nowicki w m. 2 szt., H. Mendelsohn w m. 5 szt.; Klub sportowy „Cracovia" 2 szt.; Jadwiga Myczkowska w m. 1 szt.; Stanisław Biskin w m. 2 szt.; S. S. O. Jan Barbacki w m. 1 szt.; Dr Maurycy Holzer w m. 10 szt.; Notaryusz Ludwik Mleczko w m. 1 szt.; Franciszek Gutwiński w m. 25 szt.; Walery Krawczyński w m. 1 szt.; Karol Jasiński w m. 2 szt.; Dr Adam Maciąg w m. 3 szt.; Władysław Gerzabek w m. 1 szt.; Michał Ostrębski w m. 1 szt.; Józef Numiński w m. 1 szt.; Helena Myczkowska w m. 1 szt.; Zofia Barańska w m. 2 szt.; Antoni Potocki w m. 25 szt.; Dr Józef Surzycki w m. 2 szt.; Franciszka Wyczółkowska 3 szt.; Leib Teitelbaum 10 szt.

Ze świata.

WZRUSZAJĄCE MAŁŻEŃSTWO. Z Brukseli donoszą do „New York Heralda" o wzruszającem małżeństwie w Ixelles, jednem z przedmieść stolicy Belgii.

Młoda nauczycielka poślubiła tam inwalidę wojennego, strasznie okaleczonego, wskutek bowiem wybuchu bomby, podczas walk nad Iserą, w sierpniu 1918 roku, zaniewidział, a pozatem stracił obie nogi, lewą rękę i trzy palce u prawej ręki.

Panna młoda poznała dzisiejszego swego mężakalekę, pielęgnując go w szpitalu i tak przywiązała się do niego, że pragnie poświęcić się zupełnie opiece nad nieszczęśliwym oddała mu teraz swą rękę.

Licznie zebrana na uroczystości ślubnej publiczność urządziła owacyę niezwykłej parze.

SAMOLOT W KRATERZE WULKANU. Jak donosza dzienniki hiszpańskie z Feneryge, pięciu oficerów hiszpańskich wzbiło się w powietrze na samolocie w celu odbycia wycieczki do najwyższego szczytu wysp Kanaryjskich, wulkanu Teyde.

Okrążywszy kilkakrotnie wulkan, lotnicy postanowili opuścić się wolnym lotem u jego podnóża, stracili jednak kontrolę nad sterem i wpadli w krater wulkanu na głębokości 15 metrów.

Straszna to była chwila, gdyż odurzyły ich gazy siarczane, buchające z wulkanu. Śmierć zdawała się nieunikniona, pilot wszakże zdołał jeszcze puścić w ruch silnik i skierować samolot w górę. Samolot opuścił trującą głębię, poczem już wylądowano szczęśliwie.

Rozpowszechniajcie „Nowy Dziennik"

Kabaret w Krakowie.

Kabaret to nie bagatela, ale „Bagatela" chce tu i ówdzie być kabaretem. Dyrekcya tego naj bogatszego może w Polsce w talenty aktorskie teatru dbając o wszechstronny rozwój swych artystów postanowiła np. z p. Skalskiej uczynić divę operetkową. Imperatywnym gestem swej twórczej woli nakazała tej artystce śpiewać i — o dziwo! — p. Skalska śpiewała. Nie święci garnki lepią — powiedzieli sobie i inni artyści „Bagateli", a choć woleliby wyżyć się w innych kreacyach, stanęli karnie w szeregu wszechpotężnej farsy. Tańczyli i śpiewali nie lepiej i nie gorzej chyba od artystów z krakowskiej operetki.

Ale trzeba opowiedzieć od początku ciekawe losy nowej rewii postnej. Przedewszystkiem ujrzeliśmy — nogi niektórych artystek i artystów. Pantofelki p. Stępowskiej wraz z lakierkami p. Wesołowskiego przypominały smętnym widzom, że Jego Królewska Mość Karnawał zeszedł wprawdzie już z tego świata, ale nie bezpotomnie, żyje bowiem jeszcze dyrekcya „Bagateli". Po seryi — nóg wyskoczyła p. Skalska jako dama coeur z talii kart, które trzymali w swych rękach p. Wysocki i p. Modzelewska i mizdżyła się do waleta pika, którym był p. Pietruszyński, ale autor specyalista od romantycznych skeetschów p. K. A. Czyżowski był niemiłosiernym okrutnikiem i po paru minutach polecił p. Winklerowi, dziarskiemu asowi coeur uśmiercić zakochaną parę zbiegów.

Wszystko to było jednak tylko przygrywką do clou całego programu, do „rewii operetki" pióra „jednego z krakowskich adwokatów" p. Alwina. Jego „Ostatnia Dziewica" jest rzeczywiście doskonałą krakowską farsą, bo jest w miarę głupia, w miarę trywialna i w miarę pikantna. Autor musi być chyba specyalistą od spraw alimentacyjnych, posiada bowiem bajeczną pewność siebie, twierdząc stanowczo że ostatnią dziewicą w Krakowie jest — niemowlę. A zresztą, jeżeli Warszawa ma swoją rewię brzuchosławicką, dlaczego p. Witos z p. Piernikiem i Kucharskim nie mają tańczyć obertasa na deskach „Bagateli"?

W każdym razie publiczność się cudownie bawiła, a chociaż śmiech nie jest zawsze wypływem pełni życia, tylko może być dzieckiem „ressentimentu", trudno było być poważnym, gdy p. Godlewski, cudownie ucharakteryzowany jako mąż stanu bez krawatki zapewniał, że może kiedyś będzie królem polskim Wincentym I, a jego Kasia na polskim zasiądzie tronie. Każdy z aktorów grających w tej farsie stworzył arcydzieło w swoim rodzaju, ale na szczególne uwzględnienie zasłużył sobie p. Frenkiel jako Piernik z Bochni, minister od chorób wewnętrznych. P. Frenkiel jest prawdziwym transformistą i w każdej roli jest innym. P. Skalska była bajeczną stenotypistką, a niejeden z obecnych na sali mecenasów chętnie by ją zaangażował do swej kancelaryi, gdyby się notabene żony nie obawiał. Ofiarę z siebie zrobiła p. Grabowska, kreując starą Żydówkę Hindę Pindę, która właściwie nie była Żydówką, tylko przebranym chłopcem z pej sami, ale nawet i w tej roli była sobą, tj. uroczą artystką. O p. Godlewskim jako doskonałym Witosie już wspomnieliśmy, tak, że nie możemy zamknąć nasze sprawozdanie, dodając jeszcze, że p. Berski ze zwykłym sobie temperamentem stworzył postać faktora do wszystkiego Besensztiela, a p. Szubert był prawie że Kucharskim. P. Horecka z roli kokoty stworzyła wyrazistą i żywą sylwetkę, a p. Solarski był prawdziwym „referentem" ministeryalnym z czasów dojlidzkiego ministerstwa. Moses

KRONIKA.

Kraków, 18 marca.

ULGI PASZPORTOWE ZAGRANICĄ A — W POLSCE.

Zgodnie z poleceniem konferencyi międzynarodowej Ligi Narodów z października 1920 r. o ułatwieniu stosunków międzynarodowych, zniesiono paszporty zagraniczne dla obywateli Francyi, Belgii i Luksemburga; dla obywateli Belgii i Holandyi oraz Luksemburga i Holandyi. Zupełnie zniosły paszporty zagraniczne dla wszystkich państw Kuba i Salwator w Ameryce. Oprócz tego większość państw, należących do Ligi Narodów zniosła wizy dla obywateli jednego lub szeregu innych państw. Jedna tylko Polska nietylko żadnego ułatwienia pod tym względem nie poczyniła, ale jeszcze podwyższyła opłaty za paszporty zagraniczne do potwornej sumy 1 miliarda marek.

—o-o—

— **CHOROBA WICEPREZYDENTA ROLLEGO.** Jak już donosiliśmy, wiceprezydent m. Rolle przed kilku dniami ciężko zaniemógł. Po grypie wywiązało się zapalenie płuc którego przebieg był groźny. Obecnie przesilenie już minęło i chory ma się znacznie lepiej. Chorego wiceprezydenta leczy radca m. dr Schneider.

— **DELEGACYA ŻYDOWSKIEJ GMINY WYZNANIOWEJ** w Podgórzu zjawiła się u p. Wojewody Kowalikowskiego i złożyła mu życzenia z okazyi nominacyi.

P. Wojewoda przyjął delegacyę życzliwie.

— **RUCH POCIĄGÓW** w obrębie dyrekcyi krakowskiej mimo ponownych, silnych opadów śnieżnych nie doznał ostatnio przeszkód. Wszystkie pociągi nadeszły w dniu wczorajszym regularnie na stacyę krakowską, jedynie pociąg osobowy od Strony Nowego Zagórza, mający przybyć o godzinie 5.15 rano, nadszedł z przeszło dwugodzinnem opóźnieniem.

— **LIGA OBRONY POWIETRZNEJ.** W najbliższym czasie utworzony zostanie w Krakowie oddział Ligi obrony powietrznej, mający za zadanie rozwój lotnictwa polskiego. Zebranie konstytuujące odbędzie się w Krakowie dnia 21 bm. w sali posiedzeń magistratu.

— **CENY TYTONIU** na okres od 17 do 23-go bm. pozostają niezmienione i to zarówno dla wyrobów monopolowych, jak i fabryk prywatnych.

— **NIESZCZĘSLIWY WYPADEK.** Wczoraj na przestrzeni między Skawiną a Kalwaryą zdarzył się tragiczny wypadek. Żołnierz Michał Surcel, chcąc skrócić sobie drogę do domu, wyskoczył w czasie jazdy z pociągu tak nieszczęśliwie, że doznał złamania obu rąk i nóg. Surcla przewieziono w ciężkim stanie do Krakowa, gdzie pogotowie po opatrzeniu odesłało go do szpitala załogi.

— **ZWŁOKI W WISLE.** W ostatnich dniach rybacy, jadący Wisłą w okolicy Pychowic, wydobyli z rzeki trupa młodej kobiety, mogącej liczyć 20 do 25 lat. Zawiadomione o wydobyciu trupa organa policyi rozpoczęły dochodzenia celem ustalenia przyczyn zgonu i identyczności zmarłej. Zwłoki przewieziono do zakładu medycyny sądowej.

— **SPRYTNA OSZUSTKA.** Ekspozytura krakowskiego urzędu śledczego poszukuje złodziejki i oszustki, która od kilku tygodni grasuje po większych miastach, przybierając bądź to charakter służącej, bądźteż pracodawczyni, godzącej służące. Jest ona wzrostu średniego, włosy ciemno-blond, grzywka nad czołem, oczy ciemne, kości policzkowe wystające; mówi akcentem lwowskim. Ostatnio skradła ona pewnej rodzinie w Białej srebro stołowe na 12 osób, biżuteryę i nakrycie stołowe, wartości około 5 miliardów mp. Za ujęcie złodziejki, która legitymuje się skradzionemi dowodami osobistemi, wyznaczyła owa rodzina pół miliarda marek nagrody.

— **WŁAMANIE PODCZAS ROZRUCHÓW.** Policya krakowska ujęła Tadeusza Sułczewskiego (lat 21), który, jak stwierdzono, w czasie rozruchów w dniu 6 listopada włamał się do jednego z pokoi hotelu krakowskiego przy ul. Dunajewskiego i skradł tam biżuteryę, a mianowicie 2 branzoletki złote i 2 pierścionki złote z brylantami.

Piekarze żądają podwyższenia cen pieczywa.

Cechy piekarzy krakowskich wniosły wczoraj do magistratu żądanie podwyższenia cen pieczywa. W motywach podnoszą cechy, że cena mąki i zboża w ostatnich dniach podniosła się o kilkadziesiąt tysięcy marek na kilogramie. Zaznaczyć należy, że dzięki zezwoleniu na wywóz większej ilości zboża zagranicę, cena mąki w Poznaniu faktycznie podniosła się, jednak piekarze krakowscy korzystają w znacznej części z mąki „Guzohanu", której cena pozostała dotąd niezmieniona. Żądania piekarzy rozpatrzy komisya cennikowa na posiedzeniu, zwołanem na jutro tj. środę.

Drożyzna w Krakowie wzrosła o 1·40 procent

Komisya lokalna dla badania zmian kosztów utrzymania w Krakowie, złożona z reprezentantów rządu, organizacyi przemysłowców i robotników, ustaliła, że w pierwszej połowie marca br. koszta utrzymania rodziny pracowniczej, złożonej z 4 osób, wzrosły w stosunku do drugiej połowy lutego o 1.40 procent.

— **DROGO OPŁACIŁ ZAPOMNIENIE.** Prof Bogusław Butrymowicz zamieszkały przy ulicy Kochanowskiego l. 30, doniósł do policyi, że onegdajszej nocy skradziono mu pozostawioną przez zapomnienie przed bramą domu walizę, zawierającą garderobę wartości 300 milionów mp, oraz gotówkę 500 milionów marek.

— **AWANTURY ULICZNE.** W ubiegłą niedzielę doprowadzono „pod Telegraf" kilka osób, które będąc w stanie nietrzeźwym wyprawiały awantury na ulicach miasta.

— **ŻYDOWSKI TEATR W KRAKOWIE.** Dziś o godzinie 7 wieczorem w sali kahału plenarne posiedzenie Komitetu organizacyjnego spółdzielni „Teatru Żydowskiego" w Krakowie.

Na porządku dziennym sprawy bardzo ważne. Obecność wszystkich konieczna, gdyż zapaść mają uchwały decydującego znaczenia dla całej sprawy.

—o-o—

— **COLLEGIUM WYKŁADÓW PEDAGOGICZNYCH.** Dzisiaj tj. dnia 18 bm. o godz. 6 wieczorem odbędzie się w sali Kopernika na Uniw. Jagiell. odczyt Stef. Chmielakówny na temat: „System szkolny jako zdrowa atmosfera moralna". Bilety wcześniej u janitora.

Listy z kraju.

5-lecie Juwalu przemyskiego

W sobotę 15 marca bm. obchodziło tutejsze żydowskie towarzystwo dram. muz. Juwal 5-lecie swego istnienia. Uroczystość ta odezwała się żywem echem nietylko wśród bliższych zwolenników Juwalu ale także wśród szerszych warstw społeczeństwa.

Juwal założony został w lutym roku 1919 za sprawą pp. dra M. Richtera dra S. Steinharda i J. Negera. Pierwszym jego prezesem był niestrudzony i zasłużony działacz tej instytucyi p. dr. Józef Akser. Juwal już w początkach swych spotkał się z szczerą sympatyą tutejszej inteligencyi. Rozpoczął swą działalność od koncertów i wieczorków a później sięgnął także do sztuk dramatycznych. Już po 3 mniej więcej miesiącach swego istnienia wystawił z wielkiem powodzeniem w sali Sokoła sztukę Pińskiego „Jankel kowal". Z szeregu bogatych wysiłków Juwalu godzi się dzis w dniu jubileuszu podkreślić następujące sztuki odegrane przez Juwal.

„Ścierwo", „Mesyaszowe Czasy" (reżyser Pordes) „Złote Ogniwa" (reżyser Dr. Rosenblatt); „Rodak"; „Jankel kowal"; „Pożar" (reżys. Bernanke); „Pusta karczma" (reż. Dr. Teich); „Dybuk"; „Człowiek, który umilkł" (reżyser Dr. Leib Landau); „Druciarz" (reż. J. M. Goldfarb); „Dr. Stieglitz" (reż. Dr. Józef Akser).

Juwal założył również dobrze prosperującą szkołę muzyczną, która pozostaje pod kierownictwem p. Henryka Spiegla.

Należy podkreślić szczególne zasługi p. dra Leiba Landaua jako reżysera i aktora. Wieczorki literackie, których zadaniem było zaznajomienie publiczności ze skarbami naszej literatury, a które cieszyły się znacznem powodzeniem dzięki udziałowi pp. Landaua, red. Heschelesa i dra I. Rosenblatta stanowiły znakomite uzupełnienie działalności Juwalu. Także sztuki w polskim języku grywane zwiększały zawsze odpowiednie resources.

Obok wyżej wymienionych już osób zasłużonych wobec Juwalu godzi się wymienić także pp. Bernankiego, dra Teicha, dra Weintrauba a z młodszych J. Strudlera, Józefa Orensteina, J. Sacka, J. Goldfarba, Wohlmana, Felsena i Stollzberga. Z pań: Pni drowa Akserowa, drowa Schutzmanowa, drowa Weintraubowa, pna Eckertówna, pni Gottfriedowa, pna Weinstockówna, pni Golsteinowa, Klausnerówna, Reisnerówna, Ostermanówna, Bierówna.

Także publiczność polska odnosi się do Juwalu z szacunkiem i uznaniem.

W dniu uroczystego jubileuszu godzi się jednak, co już raz czyniliśmy na łamach naszego pisma, przypomnieć Juwalowi, iż zupełnie zaniedbuje dziedzinę przedstawień w języku hebrajskim, jakkolwiek mógłby już w tym kierunku oprzeć się na instytucyach, które go wyprzedziły.

Przesyłając Juwalowi w dniu dzisiejszym życzenia dalszej owocnej pracy, wyrażamy powtórnie nadzieję, że lukę tę jaknajszybciej wypełni.

Przygoda marszałka sejmu i ministra wojny w sądzie.

W jednem z pism warszawskich czytamy:

Na piątek ubiegły wyznaczona była w wydziale III karnym sądu okręgowego sprawa z powodu skargi, wniesionej przez p. Artura Śliwińskiego, jako prezesa komitetu uczczenia pamięci pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej śp. Gabryela Narutowicza przeciw p. Zygmuntowi Wasilewskiemu, red. „Gazety Warszawskiej", oskarżonemu o umieszczenie w swem piśmie oszczerczego artykułu nazywającego akcyę Komitetu „szantażem i prowokacya". Na świadków wezwani zostali m. in. marszałek Sejmu p. Rataj i minister spraw wojskowych, gen. Sikorski.

Wezwanie opiewało na g. 9 i pół rano. Obaj wymienieni świadkowie przybyli tak punktualnie, że spotkali się o oznaczonej godzinie przy wejściu do sali sądowej. Siedli skromnie na ławie.. Mijała godzina półtorej... Wreszcie około godz. 11-ej woźny oznajmił, że sprawa Śliwiński contra Wasilewski zaraz się rozpocznie i polecił świadkom udać się do poczekalni. Kto zna ubikacye gmachu sądu okręgowego, a szczególnie te, przeznaczone dla świadków, ten wie, że pozostawiają one wiele do życzenia. W kojcu więc takim wśród typów przeróżnego rodzaju czekali na swą kolej pierwszy po Prezydencie Rzeczypospolitej dostojnik oraz minister wojny. Czekali pół godziny. A potem wszedł woźny i oznajmił: „proszę się rozejść, sprawy nie będzie".

Nie wgłębiając się w istotę odroczenia sprawy, umotywowanego tem, że obrońca oskarżonego adw. Kijeński nie przygotował się do niej (!), co jest jaskrawym dowodem protekcyonizmu, podnieść trzeba wielki nietakt składu sądu, który nakazuje świadkom, mężom stanu, dostojnikom państwowym, stawić się na sprawę o g. 9 i pół rano, obniża ich a zarazem Państwa powagę przez mieszanie ich na sali i w poczekalni ze świadkami, wezwanymi do spraw kryminalnych i po dwugodzinnem czekaniu odprawia ich do domu.

Omawiany skład wydziału III sądu karnego zapomniał widocznie, że pierwszą zasadą demokratycyzmu jest szacunek dla władz własnego kraju i dla ich drogiego, a przeznaczonego na sprawy państwowe czasu.

W związku z powyższym incydentem zgłosił się wczoraj do p. marszałka Sejmu minister sprawiedliwości, p. Wyganowski i wyraził mu swe ubolewanie, zaś na jutro p. marszałek wyznaczył audyencyę dla prezesa Sądu Okręgowego, który przybędzie, aby p. marszałka przeprosić.

MAPY TERENU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. Wojskowy Instytut Geograficzny w Warszawie, uwzględniając potrzeby szerokiego ogółu w zakresie kartografii, podjął stałą sprzedaż map terenu Rzeczypospolitej Polskiej.

W chwili obecnej są już do nabycia mapy całego terenu Państwa w podz. 1:75.000 do 1:1,000.000, oraz pierwszy arkusz mapy samochodowej Rzeczypospolitej Polskiej w podz. 1:300.000 (ark. Warszawa). Pozatem są częściowo już na ukończeniu w druku, częściowo w toku opracowania:

Mapa przeglądowa w podz. 1:750.000 w 4-ch kolorach mapa okolic Warszawy w podz. 1:300.000 w 4-ch kolorach, plan Warszawy w podz. 1:25.000 w 6-ciu kolorach, mapa polityczna i mapa fizyczna w podz. 1:2,000.000 w 7-miu kolorach, mapa okolic Warszawy w podz. 1:100.000 w 3-ch kolor. dalsze arkusze mapy samochodowej i znaki topograficzne polskie i państw zaborczych.

Ciekawe rzeczy.

MIĘDZYNARODOWA CENTRALA PORNOGRAFICZNA. W małem miasteczku Neauple de Vieux (Francya) była dość spora księgarnia p. Flaouter'a. Niczem z pozoru nie odróżniała się ta księgarnia od innych tego rodzaju przedsiębiorstw prowincyonalnych. Aż tu nagle z Paryża przybywa wysoki urzędnik policyjny w towarzystwie agentów i dokonuje rewizyi w księgarni. Cóż się okazuje? Oto niepozorna księgarenka jest ni mniej ni więcej tylko centralą wydawnictw pornograficznych dla całej Europy. Podczas rewizyi ujawniono w piwnicy cały skład książek, wydawanych bez uprzedniej cenzury moralnościowej; skład ten zawierał około 100.000 tomów. — Prócz tego znaleziono kilkadziesiąt centnarów nieprzystojnych sztychów i fotografii. Rewizyi dokonano na polecenie policyi angielskiej, która przyłapała cały transport Flaouterowskich wydawnictw. — W aferę tę jest zamieszanych wiele poważnych firm księgarskich krajowych i zagranicznych oraz — jak twierdzą wtajemniczeni — także parę osób wysoko postawionych.

Z NOWYCH WYDAWNICTW.

„Ukazał się Nr. 11 „Wiadomości Literackich". Zawiera nieznany komentarz Józefa Piłsudskiego do jego odczytu o powstaniu 63 r., wywiad z dyr. Młynarskim, artykuł J. Kurka o współczesnej literaturze włoskiej, uwagi K. Bukowskiego na temat stosunku krytyki polskiej i francuskiej do sztuk Georga Kaisera, recenzyę B. Winawera o ostatniej powieści Conrada, feljeton J. Ejsmonta „Komizm prasy", sprawozdanie S. Napierskiego z wydawnictw grupy tzw. „Nowej Sztuki", fragmenty mającej się niedługo ukazać książki K. Irzykowskiego „Dziesiąta muza", wreszcie szereg zwykłych rubryk. W numerze znajdujemy prócz tego warunki interesującego konkursu „Wiadomości Literackich" z nagrodą 300 milionów mkp."

zawartej umowy otrzymywać z Danii będziemy: oleje roślinne, margarynę, tytoń, kawę, futra, skóry wyprawiane; do Danii zaś wysyłać będziemy: drzewo, deski podkłady kolejowe, zapałki żołądki cielęce, cukier, jęczmień, mąkę ziemniaczaną, krochmal, wyroby cynkowe i td. Co do Norwegii — rozpatrywany jest nowy projekt. Jak nas informują wprowadzenie przez Polskę cła na śledzie wywołało odwet ze strony Norwegii w formie zakazu przywozu do Norwegii zboża polskiego z równoczesnym zezwoleniem na przywóz zboża z Rosyi. Ze Szwecyą zawarcie umowy jest w toku. Wyłoniona została propozycya by pertraktacye i zawarcie umowy odbyło się w Warszawie. Poza państwami skandynawskiemi w toku są również pertraktacye z Holandyą. Pertraktacye te narazie utknęły i spodziewać się należy definitywnego zawarcia umowy dopiero za kilka miesięcy.

Zaostrzenie reglementacyi walutowej w Czechosłowacyi.

W ostatnich dniach ukazało się rozporządzenie wykonawcze do ustawy o ochronie waluty czechosłowackiej, zawieraj.ce w paragr. 22 bardzo znamienny przepis. Mianowicie urząd bankowy upoważniony jest w razie potrzeby państwowej zażądać od banków obcych walut i to zarówno z ich własnych zapasów jak i z rachunków komitentów.

To tak radykalne naruszenie prywatnej własności ma na celu ułatwić rządowi opanowanie sytuacyi, która w związku z ujawnionym deficytem w bieżącym roku budżetowym zaczyna dawać powody do niepokoju.

Przegląd gospodarczy.

Zamknięcie Widzewskiej Manufaktury.

Łódź, 15 marca.

Wiele wrzawy wywołało w Łodzi zamknięcie „Widzewskiej Manufaktury Bawełnianej", zatrudniającej 6,000 robotników, którzy w ten sposób zostali bez pracy i chleba. Powodem przerwania produkcyi jest zatarg pomiędzy zarządem a pracownikami, którzy nie chcieli się zgodzić na redukcyę płac o 7 proc. do 30 proc. w stosunku do ostatniego cennika złotowego, co dyrekcya uważała za „conditio sine qua non" utrzymania fabryki w ruchu. W tej sprawie odbyła się konferencya u okręgowego inspektora pracy, na którą przybyli przedstawiciele związków zawodowych i 4-ech dyrektorów firmy. Ci ostatni oświadczyli, iż redukcya płac jest konieczna, gdyż gatunki towarów produkowanych przez Widzewską Manufakturę nie wytrzymują dotychczasowych kalkulacyi, wskutek groźnej konkurencyi Czech, które dzięki tanim kredytom rządowym i prywatnym, wystarczającemu obiegowi pieniężnemu, niższym cenom węgla i taryfy kolejowej oraz ulgom dla eksportu mogą sprzedawać towar taniej i na dłuższy kredyt. O ile w polskim przemyśle włókienniczym nie nastąpi obniżenie robocizny utraci on zdolności konkurencyjne, a na pierwszy ogień idzie Wid. Manuf. uginająca się pod ciężarem spłacania ratami co pół roku olbrzymiej pożyczki (400 tysięcy funtów szt.) zaciągniętej przed 2-ma laty na odbudowę spalonej przędzalni. Wreszcie dyrektorzy stwierdzili, że firma nie czuje się związaną zawartą umowę między przemysłowcami a robotnikami, gdyż nie należy do związku i cennika nie akceptowała.

Natomiast robotnicy zaznaczyli kategorycznie, iż nie będą wogóle dyskutować nad kwestyą redukcyi płac, co wywołałoby groźne komplikacye w przemyśle włókienniczym, gdyż inne fabryki poszłyby śladem Wid. Man. i nastąpiłoby anulowanie dotychczasowego cennika.

W końcu okazało się, iż dyrektorzy nie posiadają żadnych pełnomocnictw do polubownego załatwienia zatargu, gdyż zarząd firmy jeszcze tej sprawy nie omawiał, wobec czego konferencyę zakończono bez żadnych konkretnych rezultatów. Dnia następnego w prasie łódzkiej ukazał się wywiad z okręgowym inspektorem pracy, który oświadczył między innemi: „Stanowisko administracyi uważam za niewłaściwe w najwyższym stopniu, gdyż jest nie do pomyślenia, aby w okresie sanacyi stosunków gospodarczych redukować płace robotnicze i w ten sposób wywoływać niepożądane fermenty. Skargi zarządu na niezrozumienie sytuacyi w przemyśle przez rząd są niesłuszne, gdyż Wid. Man. korzystała bardzo wydatnie z kredytów państwowych na co nawet inni przemysłowcy nieraz utyskiwali". Żądania robotników są według niego, zupełnie uzasadnione i będzie je stanowczo popierać, wreszcie inspektor oświadczył, iż uważa ten zatarg za czysto lokalny, który winien być załatwiony na gruncie łódzkim i który zapewne nie wywoła groźnych komplikacyi w przemyśle.

M. W...r.

OTWARCIE PONOWNE „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURY".

Łódź, (tel. wł.) Po 10-dniowej przerwie została praca w „Widzewskiej Manufakturze" podjęta z powrotem na skutek osiągniętego porozumienia między dyrekcyą a pracownikami.

Produkcya ropy naftowej w roku 1923.

(T) Drohobycz w marcu.

W porównaniu z produkcyą roku 1922, zwiększyła się produkcya borysławskiego Zagłębia naftowego w roku 1923 o 3876'85 cystern, dzięki dowierceniu szybów, zwłaszcza w Tustanowicach. Narzekania, że zagłębie borysławskie się wyczerpuje, są bezpodstawne, zwłaszcza, jeśli się rozważy, że mimo; iż rzadko w ostatnich latach podjęto nowe wiercenia z najrozmaitszych powodów, produkcya o tyle wzrosła ,a cały szereg kopalń, jak ze śladów przypuścić można, jest na dowierceniu. Wbrew wszelkim uporczywym twierdzeniom, że teren tustanowicki jest zawodniony, co też wstrzymywało wielu przedsiębiorców od ruchu wiertniczego tam, wykazuje produkcya kopalń w Tustanowicach wzrost o 2192'41 cystern ropy.

Produkcya w Mraźnicy wzrosła o 1156'99 cyst. ropy, w Uryczu, Schodnicy o 573'23 cyst. łapaczki zaś miały o 45'78 cyst. ropy mniej, niż w roku 1922.

—o o—

FINANSE

WPŁYW PODATKU MAJĄTKOWEGO W LUTYM. W lutym rb. wpłynęło na poczet podatku majątkowego ogółem 33,690 241.24 fr. zł., tj. o 4,690.241.24 fr. zł. więcej niż preliminowano. Poszczególne pozycye przedstawiają się jak następuje: wpłynęło do kas skarbowych podatku majątkowego gotówką (z wyjątkiem województwa śląskiego) — 27.957.582.11 fr. zł.; województwo śląskie dało — 1.550,661.70 fr. zł. z inkasa weksli złożonych na poczet podatku majątkowego w lutym wpłynęło — 751.922.31 fr. zł.; na poczet należności za zboże, zadeklarowane na podatek majątkowy wpłynęło — 3,420.075.10 fr. zł.

HANDEL

OBRÓT TOWAROWY Z ZAGRANICĄ. Dowiadujemy się, że Szwajcarya, która zostaje odbiorcą naszego węgla górnośląskiego porozumiewa się z najwyższemi sferami przemysłowemi. Już opracowano projekt, ustalający sposoby zorganizowania wywozu węgla tego do Szwajcaryi. Na podstawie wiadomości otrzymywanych od agencyi konsularnej w Algierze Algier interesuje się specyalnie przywozem z Polski tkanin do Tunisu.

W SPRAWIE POLSKICH TRAKTATÓW HANDLOWYCH. Sprawa zawarcia umów handlowych z państwami skandynawskiemi postępuje naprzód. W przyszłym tygodniu zawarta zostanie umowa z Danią. Ze strony Danii podpisze umowę poseł duński w Warszawie p. Arnstedt. Na podstawie

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 17 marca.

Na giełdzie akcyj tendencya nadal słaba, kursy lekko zniżkowe.

Po giełdzie robiono: Jaworzno drobne 116.000, po 25 sztuk 108.000, Gazy wschodnie 105.000, Gazy zachodnie 32.000, Len 5.200, Węglówki 133—135, Lokomotywy 2.600—2.650, Nafta Krosno 2.500, Gloria 1.100, Kolumbia 300, Nobel 7.400—7.450.

Waluty i dewizy w obrotach bankowych. Waluty: Dolary 9 420—9.422 i pół, korony austryackie 132 i pół, franki francuskie 465.

Czeki: Nowy Jork 9410—9415, Londyn 40 400, Zurych 1630—1628—1627, Praga 272 i pół, Wiedeń 134—133 i pół do 133 i jedna czwarta, Paryż 475.

Akcye bankowe, handlowe i przem.:

	Transakcye	
	17 III.	14 III.
Polski Bank Przem. I-VIII	2175—2140	2076—2175
Bank Hipoteczny	2760	—
Bank Małopolski	2450	2500
Ziemski Bank Kredyt.	775—700	—
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	24000-23500	24000
Polskie Tow. handl.	1700—1625	1700—1725
Handl. Sp. akc. „Impex"	100	100
„Pharma" Mag. Jawornicki	2600—2550	2.00—2675
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob"	—	750
. Hartwig, Poznań	—	—
Żegluga Polska	430—440	400—430
Wsz. Tow. Trans. i Żeglugi	—	—
Cieniewski I—IV	47350-47150	46750-47500
Cegielski, Poznań	2825—2675	2660—2700
Załowczy I-III.	1900—1850	1800—1825
„Automoter" fabr. samoch.	—	—
„Siemiosz" fabr. masz. roln.	30000	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia" żel.	3050—3000	2975—3050
Zakłady amunic. „Pocisk"	6100	6160—6200
Huta żelazna, Kraków	—	—
„Górka" fabryka cementu	72500 71750	71750-72000
Czerszańskie Zak. Gór. S. A.	23750-23600	23750-24000
„Lepege" Tow. dla prz. gór.	11000-10500	10900-11000
Akc. Tow. naft. „Galicya"	—	—
S. T. dla przem. oleju skal.	—	—
Polska Nafta	2350—2450	2300—2400
„Fekucie" Naft. Sp. akc.	2100—2250	2100—2250
„Pikos" T. A.	—	17750
„Strug" Przem. drzewny I.	6500	6400—6600
„Pezet" Powsz. zakł. bud.	550	—
Syndykat koszyk. krakow.	800—750	850—900
Fabr. przet. d. w Trzebini	16500-16300	16500-16000
„Azot" I—IV.	2160—2100	2100—2.00
„Agrochemia"	—	—
„Alakus" Zj. fab. prz. wysk.	7950—7750	7850—7900
Fabr. cukru w Chodorowie	23500-23400	22400-23500
Cukrownia Chybie I.	48750-50500	49000-51250
A. Piasecki	3650—3700	3800—3850
Fabr. porcel. w Ćmielowie	3800—3700	3800—3900
Zakł. w Sierszy I-IV	—	1350—1400
. W. Niemojowski	2725—2675	2775—2800
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	700

GIEŁDY KRAJOWE

Giełda warszawska z dnia 17 b. m. (PAT) Dolary Stanów Zjedn. tranz. 9,350.000—9,300.000, frank złoty w kupnie 1,300 000 bony złote 1,350.000—1.460.000, pożyczka złota 15000—15050—15000, milionówka 1350—1150. pożyczka dolarowa 5635—5610.

Czeki Belgia tranz. 375000 Berlin tranz. ———, Gdańsk tranz. ———, Holandya tranz. 3475—3470. Londyn tranz. 40,225.000—39,800.000, Nowy Jork tranz. ———, Paryż tranz. 462500—450000, Praga tranz. 269750—264000, Szwajcarya: tranzakcya 1610000—1609000, Wiedeń tranz. 132250—130100. Włochy tranz. 401500—397350.

Warszawa 17 b. m. (PAT.) Giełda. Akcye Podane cyfry rozumieją się w tysiącach Mp. Bank Małopolski, Kraków ——, Bank Przemysłowy Lwów 2175—2150—2175, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 28000—28250, Puls ——————, Wildt 800—750—800, Cukier Warszawa 20000—18750—19000, Cegielski 2725—2800—2750, Ursus 5100—5250—5100, Parowozy 19 0—1900—1950, Zawiercie ——, Zegluga 950—1000, Polska nafta 2350—2660, Siła i Swiatło 2750—2760—2750, Cmielow 4000—3850—3900, Starachowice 17500—16850—17000, Pocisk ————, Zieleniowski 48000—47500—48000, Zyrardów 1800000—1770000—1750000, Chodorów 24000—22750—23000, Trzebinia 3000.

Lwów, 17. 3 PAT. Giełda. Hipoteczny 2700—2680, Przemysłowy 2200—2175, Ziemski kredytowy 680—815—850, Ćmielów 3550—3475, Lokomotywy 2725—2600, Marynin 6200, Niemojowski 2555—2550, Oikos 17.850—18.000, Parowozy 1925—1850, Pezet 800—825, Browary 27.500—28.000, Chodorów 22.800—22.500, Chybie 49.000—48.500, Cegielski 2750, Gafota 1250—1275, Tohan 1600, Pocisk 6000, Nafta 230—2325, Rakszawa 14.100—14.150, Siersza elektryczna 1350, Siersza górnicza 24.000, Spółka wydawnicza 4000, Tesp 27.500—27.250, Zieleniewski 47.000.

Lwów, 17. 3 PAT. Giełda zbożowa. Ruch na giełdzie ożywiony. Ogólny obrót około 120 ton. Transakcye żytem i owsem. Obfita podaż żyta i owsa, natomiast pszenica dobrej jakości poszukiwana. Ceny zboża lepszej jakości nieco zwyżkują. Tendencya utrzymana. Usposobienie lekko ożywione.

GIEŁDY ZAGRANICZNE.

Wiedeń 17 bm. (PAT.) Dewizy. Amsterdam 26425 Zagrzeb i Belgrad 870 Berlin 15.80 (za bilion) Bruksela 2774, Budapeszt 091, Bukareszt 373, Chrystania 9080, Kopenhaga 11080, Londyn 304.300, Madryt 8980, Medyolan 3024, Nowy Jork 70935, Paryż 3472, Praga 2049, Sofia 500 Sztokholm 18620 Warszawa ——— (za 10 000) Zurych 12275, Dolary 70860, Belgijskie 2785, duńskie 10950, marka niemiecka 15.00, angielskie 302.500, francuskie 3445, holenderskie 26200, włoskie 3020, jugosłowiańskie 869, norweskie 9260, polskie 73—83, rumuńskie 360, szwedzkie 18410, szwajcarskie 12260, hiszpańskie 8860, czeskie 2034, węgierskie 089.

Papiery lokacyjne. Renta majowa 1060, austr renta koronowa 1900, renta lutowa 1958, węg. renta koronowa 7600, losy tureckie 415000, priorytety kolei południowej 529500, Kolej południowa 112110.

Berlin, 177 3 PAT. Końcowe kursa dewiz. Amsterdam 15.59. Chrystyania 5696, Hiszpania 5406, Paryż 2055, Japonia 1775, Bukareszt 226, Belgia 16.866. Reszta bez zmiany.

Zurych, 17. 3 PAT. Zamknięcie giełdy. Holandya 214.40, N. Jork 578 i pół, Londyn 2480, Paryż 28.00 Medyolan 24.64, Praga 1650, Budapeszt 00084, Belgrad 7.10, Bukareszt 205, Sofia 410, Wiedeń 00081 i jedna czwarta.

Zurych, 17. 3 PAT. Szwajcarski Bankverein notował dziś nieoficyalnie przekaz na Warszawę 55—75, przekaz na Berlin 129—131 za 1 bilion.

Londyn, 17. 3 PAT. Radio. Zamknięcie giełdy. N. Jork 428.25, Francya 87.75, Belgia 106.37, Włochy 100.62, Szwajcarya 24.80, Hiszpania 3402 i pół Portugalia 1.68, Holandya 11.56 i pół, Dania 27.74 i pół, Norwegia 31.79 i pół, Szwecya 16.30, Helsingfors 171.50, Niemcy 19.000, Austrya 304500, Praga 14850.

Paryż, 17. 3 PAT. Radio. Zamknięcie giełdy. Londyn 87.70, N. Jork 20,44, Belgia 82.20. Włochy 87.30, Szwajcarya 354.95, Dania 36.50. Holandya 755, Norwegia 277, Szwecya 539.75, Praga 59.30, Rumunia 11.20.

PRZEMYSŁ

USTAWA O PATENTACH. W dniach najbliższych przedstawiona zostanie p. Prezydentowi Rzpltej do podpisu ustawa o patentach, wzorach i wynalazkach. Ochrona patentów ma trwać 15 lat. Prawo wyłącznego korzystania z wzorów — 10 lat.

Znaczny wzrost walut obcych w P. K. K. P.

Sin Warszawa. (Telefonem). W dniu 10 marca wzrósł zapas walut obcych w PKKP. o 1.302.000 dolarów, ogółem zapas dewiz zagranicznych wynosił w tym dniu 23.328,000 dolarów.

Uchwały krakowskiej Rady miejskiej.

Echa „zbiórki" na „Rozwój". — Podatek lokatorski i wodociągowy. — Subskrypcya 500 akcyi Banku Polskiego. — Nowe opłaty od szyldów. — Sprzedaż parceli Zyd. Tow. Gimn.

Na wstępie obrad wczorajszego posiedzenia Rady m. Krakowa odczytał sekretarz prezydyalny p. Strasik wnioski nagłe i interpelacye, dotyczące m. in. budowy kolejki z Krakowa do Miechowa, sprawy bezrobocia i podjęcia ruchu budowlanego, oraz spraw aprowizacyjnych. Opisany przez nas onegdaj

incydent w kawiarni Teatralnej

spowodował radcę m. Jaroszewskiego (PPS) do wniesienia następującej interpelacyi do prezydyum miasta:

„Dzienniki krakowskie doniosły, że młodzież endecka z „Rozwoju" wymusiła na właścicielu kawiarni Teatralnej jako okup drogą gwałtu i pogróżek znaczniejszą kwotę na cele „Rozwoju". Zapytuję p. prezydenta, co zamierza uczynić w interesie bezpieczeństwa publicznego mieszkańców miasta, aby na przyszłość przeciwdziałać tego rodzaju akcyom terorystycznym".

Po odczytaniu tego wniosku radca pos. Rymar (endek) zauważył w wykrzykniku, że sprawa powyższa nadaje się do prokuratoryi, a nie na interpelacyę w Radzie miejskiej. Bardzo znamienne.

Najważniejszy punkt porządku dziennego stanowiła sprawa

podatku od lokali,

referowana przez wiceprez. dra Wielgusa. Chodziło o reasumpcyę poprzedniej uchwały Rady, ustalającej pobór tego podatku według progresyi, zależnej od ilości ubikacyi. Zatwierdzenia progresyi tej ministerstwo skarbu jak wiadomo odmówiło, żądając równocześnie w interesie finansów gminy wprowadzenia jednolitego opodatkowania wszystkich lokali. Według nowego projektu, uchwalonego po dłuższej dyskusyi przez Radę, podatek wynosić będzie od mieszkań prywatnych około 3.2 procent czynszów przedwojennych w złocie, zaś od lokali handlowych około 6.4 procent. Sumę, jaką gmina spodziewa się z tego podatku osiągnąć, określił referent na około 1½ biliona marek w roku 1924. Podatek będzie płatny w ratach kwartalnych, płatnych począwszy od II-go kwartału z góry.

Następnie uchwalono wnioski komisyi wodociągowej o nowych stawkach podatku wodociągowego, obowiązujących d dnia 1 kwietnia br. oraz projekt uposażenia funkcyonaryuszy wodociągu.

Subskrypcya 500 akcyi Banku Polskiego.

Bez dyskusyi uchwalono subskrybować 500 sztuk akcyi Banku Polskiego w ten sposób, że 200 akcyi zakupi się z funduszu miejskiego, zaś resztę nabyć mają zakłady miejskie: elektrownia, gazownia i wodociągi, każdy po 100 sztuk.

Po referacie r. dra Hergeta podwyższyła Rada

opłaty od szyldów

w następujący sposób:

Za umieszczenie poprzecznych tablic firmowych, szyldów, szyldów transparentowych lub świetlnych, godeł i innych oznak kupieckich i tp. występujących w ulicę co najwyżej 80 cm. w dzielnicy 1. do 8 i w 22 fr. zł. 2.50, w 9 do 22 fr.zł. 1.50, poprzecznych godeł rękodzielniczych, których właściciele nie posiadają wystawy ani gablotki w całem mieście fr. zł. 1.50; od gablotek w wymiarze normalnym (15 cm. głębokości) w dzielni 1 do 8 i 22 fr. zł. 5.50, w dz. 9 do 21 fr. zł. 3,—; od portali (wystaw sklepowych) w wymiarze normalnym (25 cm. a najwyżej 4 m. długości) w dz. 1 do 8 i 22 fr. zł. 21.50, w dz. 9 do 21 fr. zł. 10,50 od balkonów w wymiarze normalnym (1 m. 25 cm a najwyżej 4 m. długości) w dz. 1 do 13 i 22 fr. zł. 20.50, w dz. 9 do 21 fr. zł. 10.50

Rada przyznała następnie kredyt w wysokości 13 tysięcy fr. zł. na cele dokończenia robót około budowy pawilonów rzeźni sanitarnej i sali sekcyjnej przy zakładzie oprawcy.

Wśród uchwalonych wkońcu wniosków, w sprawie sprzedaży i dzierżawy gruntów gminnych znajduje się

sprzedaż drugiej parceli wielkości 600 m. kw. Żydowskiemu Towarzystwu Gimnastycznemu

na cele budowy domu. W warunkach umowy gmina zastrzega, że rozpoczęcie budowy ma nastąpić najdalej w ciągu 6 miesięcy od dnia sprzedaży, a ukończoną ma być w ciągu 2 lat.

Zaznaczyć należy, że parcela, nabyta w październiku bu. r. przez Żyd. Two Gimn. na tzw. Blumbaumówce okazała się według wstępnego orzeczenia komisyi konkursowej budowy domu Z. T. G. za szczupłą na ten cel, wobec czego wydział Towarzystwa podjął starania o nabycie przyległej parceli. Starania te wczorajszą uchwałą Rady miejskiej zostały uwieńczone pomyślnym rezultatem, co ogół społeczeństwa żydowskiego w Krakowie przyjmie z żywem zadowoleniem. Obecnie bowiem nic już nie stoi na przeszkodzie w realizacyi projektu budowy domu Z. T. G., do czego cały żydowski Kraków niewątpliwie wszelkiemi siłami się przyczyni. Życzyć należy Towarzystwu, by nie lękając się piętrzących się trudności, budowę domu swego w interesie rozwoju fizycznego i zdrowia naszej młodzieży, jak najwcześniej podjęło.

Wypuszczenie wewnętrznej pożyczki rosyjskiej.

Moskwa. PAT. Rząd sowiecki postanowił wypuścić pożyczkę tzw. włościańską w sumie 50 milionów rubli. Wedle opinii kół rządowych pożyczka ma na celu z jednej strony umożliwienie szerokim kołom zyskownej lokaty oszczędności, z drugiej strony ułatwienie włościanom zapłacenie podatku rolnego.

Koncesye dla firmy Krupp w Rosyi

Moskwa. PAT. Rząd sowiecki udzielił firmie Krupp koncesyi w okręgu Donu na przestrzeni 25 tysięcy dziesięcin. Firma Krupp będzie dostarczać włościanom maszyn rolniczych w zamian za zboże. Na miejscu mają być pobudowane liczne fabryki.

Rokowania handlowe holendersko-sowieckie.

Berlin. PAT. Według informacyi tutejszych kół dyplomatycznych toczą się obecnie w Berlinie rokowania między rządem holenderskim a delegatami rządu sowieckiego w sprawie podjęcia stosunków dyplomatycznych i gospodarczych. Podobno rokowania mają przebieg pomyślny.

Groźba strejku górniczego w Anglii.

Londyn, 17. 3 PAT. W Anglii zanosi się na poważny strejk górniczy. Przedstawiciele górników odrzucili propozycye przedstawicieli pracodawców, którzy godzili się na podwyższenie zarobków o 30% ponad zarobki przedwojenne, górnicy żądali podwyżki 40%. Narazie górnicy czekają jednak na rezultat obrad pracodawców w sprawie ustalenia minimum płac zarobkowych.

Australia przeciw zaniechaniu budowy fortyfikacyi w Singapore.

Paryż. PAT. tak donoszą z Londynu, premier australski Bruce oświadczył, że w razie gdyby rząd angielski zaniechał planu otwarcia bazy morskiej w Singapore, rząd australski byłby zmuszony celem zapewnienia ochrony Pacyfiku oraz zapewnienia interesów Australii szukać sojuszu z obcemi mocarstwami.

Kronika telegraficzna.

— Minister spraw wojskowych generał Sikorski wyjechał w dniu dzisiejszym w podróż inspekcyjną na kresy wschodnie.

— W paryskich kołach politycznych zaprzeczają pogłoskom o mającej jakoby nastąpić rekonstrukcyi gabinetu.

— Wczoraj odbyła się tutaj w obecności króla uroczystość włączenia Fiume wraz z okolicą do Włoch.

— Wczoraj odbyły się w całej Bawaryi demonstracye na rzecz Palatynatu.

— Daily Mail donosi z Konstantynopola: z powodu nowej polityki rządu w dziedzinie oświaty zostały zamknięte wszystkie szkoły teologiczne.

— Z Waszyngtonu donoszą, że tamtejszy sejsmografy sygnalizowały silne trzęsienie ziemi w odległości około 6 tysięcy mil na południe.

— Wczoraj urządzili komuniści we wschodniej dzielnicy Berlina szereg demonstracyi. Policya rozproszyła tłum.

— Rada komisarzy ludowych SSSR. mianowała Awanasowa zastępcą komisarza dla spraw handlu wewnętrznego, a Frunkina członkiem kolegium dla spraw finansowych.

Drobne ogłoszenia.

Posady biurowej poszukuje panna ze znajomością buchalteryi, korespondencyi, pisania biegle na maszynie. Łaskawe zgłoszenia pod „Bez soboty“ do Biura Stattera, Rynek 8. 451

Panny do ekspedycyi oraz praktykanta, poszukuje Bazar Amerykański Grodzka 59. 378

MAGAZYN
sukien damskich
sióstr Gottman, Miodowa 1
zawiadamia Sz. Klientelę, iż obecnie prowadzi pracownię **przy ulicy Wąskiej 10.** Lichtinger-Hera

Na PURYM
wyprzedaż masek
różnych karykatur we firmie
Wiktor Wanderer
skład 418
przyborów sportowych i kosmetyków
Kraków, ul. Szewska 21.

BUCHALTERKI
korespondentki polsko-niem., poszukuje B. Urbach, Kraków, Krakowska 26. 462

Każdy listonosz
potwierdzi, jak przyjemnie nosić **obcasy i zelówki gumowe „Berson“**, o ile mniej to męczy i ile oszczędza się przez te obuwia.
BERSON-KAUCZUK
Centrala: Kraków, Straszewskiego 2.

Import! Export!
Kawę, holend. kakao „De Jong“, wanilię, ananasy, migdały, kalif. śliwki gruszki, brzoskwinie, morele, susz. jabłka, bakalie, sułtanki, rodzynki i wszelkie towary korzenne **poleca hurtownikom**
W. A. Krzyżański & Co
Gdańsk, Brandgasse 12.

Rutynow., samodzielny korespondent
polsko-niem., poszukiwany. Zgłoszenia wraz z dokładnemi ofertami przyjmuje Sekretaryat Domu Bankowego A. Holzer w Krakowie, ul. Gertrudy 11 między 3—4 popoł.

KUNEROL
כשר של פסח
100 proc. czystego tłuszczu z orzechów kokosowych
wyrabia pod ścisłym rytualnym nadzorem przewielebnego nadrabina Pana S. B. Ehrenfelda, Mattersdorf.
Zastępca:
M. Vorzimmer, Kraków, Wrzesińska 7.

Wybitną pewną egzystencyę
ofiarujemy przy objęciu sprzedaży znacznego artykułu gospodarstwa rolnego. Panowie dobrze wprowadzeni w rolnictwie i posiadający kapitał około 400 zł. marek niem. zechcą złożyć swe oferty pod **„W. L. 1109“** do **Rudolf Mosse, Gdańsk.** 444

Zawiadamiam P. T. Publiczność, iż obok biura ogłoszeń i dzienników otworzyłem dział
kolonialno-cukierniczy
po cenach konkurencyjnych. 413
Ignacy Fränkel w Rzeszowie

Jeden pokój umeblowany
z komfortem zamienię na 2 pokoje
412 bez umeblowania za dopłatą.
Zgłoszenia pod „Mieszkanie“ do Adm. N. Dz.

NOWA DRUKARNIA DZIENNIKOWA
przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres drukarstwa wchodzące, w szczególności druki bankowe, kupieckie, przemysłowe, reklamowe, czasopisma i dzieła, wykonując takowe starannie, szybko i po cenach umiarkowanych
W KRAKOWIE
PRZY ULICY ORZESZKOWEJ L. 7.

Wszyscy już się przekonali
że mydło, zaopatrzone marką fabryczną
„SŁOŃCE“ i „RYBKA“
wyrabiane przez Tow. Zjednoczonych Fabrykantów Mydła Dziubas, Fiszel i Ska w Częstochowie, istniejące od roku 1878
jest najlepsze
i znane ze swej czystości i dobroci.
428 **Żądajcie wszędzie!**
Wyłączny zastępca na Małopolskę
A. J. Lewiński i Spółka
Kraków, ulica Starowiślna L. 28.

Podróżujący z branży galanteryjnej, ewent. tekstylnej, poszukiwany dla przedwojennej dobrze zaprowadzonej firmy. Możliwie nieżonaci (jednak nie jako warunek). Oferty z opisem dokładnego dotychczasowego zajęcia oraz odpisami ewentualnych świadectw i podaniem warunków uprasza się skierować pod „Natychmiast 47“ do Administracyi N. Dz. 404

WHITE STAR LINE
LINIA BIAŁEJ GWIAZDY
W KRAKOWIE 8 2471
UL. RADZIWIŁŁOWSKA
SPRZEDAJE KARTY OKRĘTOWE i udziela wszelkich informacyj dotyczących podróży do
AMERYKI i KANADY
NA NAJWIĘKSZYCH I NAJSZYBSZYCH LUKSUSOWO URZĄDZONYCH OKRĘTACH ŚWIATA JAK:
„MAJESTIC“ 56.000 ton
„OLYMPIC“ 46.000 „
„HOMERIC“ 33.000 „

Wyłączne zastępstwo firm:
Bechstein, Blüthner, Bösendorfer
fortepianów Skład 4.. **Helena Smolarska**
Kraków, Szewska 9, I. p. Tel. 4365.

HERBATA
w opakowaniu 1/10, 1/20, 1/40 i 1/80 kg.
Nr. 76 i 76a
414 oraz של פסח
firmy **BRACIA WIELICZKIER i Ska, Wieliska.**
Reprezentacya:
K. Weinfeld, Kraków, Augustyańska L. 3.
Do przesyłek dołącza się הכשרים

Kasyno w Soppotach
otwarte przez cały rok.
Ruletta-Baccara
(Gra odbywa się na guldeny gdańskie 25 guldenów = 1 funtowi angielskiemu).
Wszystkie obce dewizy przyjmowane są w naszych kasach. — Wyczerpujące informacye w Warszawie tel. 157-31 i za pośrednictwem naszego biura podróży
335 Kasyna w Soppotach.
Morska miejscowość kąpielowa bałtycka
w Soppotach — Wolne miasto Gdańsk.

Ważne dla piekarzy!
Drzewo bukowe, suche, długo-rąbane, w każdej ilości z dostawą, po cenie 6,500.000 Mp. za 100 kg. dostarcza skład węgla i drzewa, ul. Trynitarska 15 w Krakowie.

ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE
„RITTERA“
proszku drożdżowego 442
cukru waniliowego i pudingów
w smakach: czekoladowy, cytrynowy, waniliowy, malinowy, ananasowy i migdałowy
Fabryka: Lwów, Krasickich 20.

Wyższy urzędnik państwowy
na samodzielnem stanowisku (Żyd), majętny, pragnie poznać w celu matrymonialnym pannę z poważnej rodziny, brunetkę, muzykalną, do lat 30. Wymagany posag oraz kompletne urządzenie 2 pokoi i kuchni. Zgłoszenia tylko od rodziców lub krewnych pod „Nadinżynier“ do Administracyi N. Dziennika. 395

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart, Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.